

A foglalkoztatási rehabilitáció eredményessége Magyarországon

Kutatási összefoglaló

A 15-64 éves magyar népesség közel 14%-a valamilyen, a munkavégzést korlátozó betegséggel vagy fogyatékossgal él. Ennek a közel 1 milliós csoportnak a háromnegyede valamilyen jóléti ellátásban részesül, és kevesebb, mint negyedük dolgozik. A nem dolgozók közül több, mint 140 ezren szeretnének, de nem tudnak munkába állni, a jelenlegi rehabilitációs támogatási rendszer azonban csak 30-40 ezer embernek biztosít védett, vagy támogatott foglalkoztatást.

Az elmúlt öt évben a támogatási rendszer több elemét is átalakították, annak érdekében, hogy az megfeleljen az uniós szabályoknak és jobban segítse a megváltozott munkaképességű népesség integrált foglalkoztatását. Ennek ellenére, az évi 60 milliárdnyi támogatás legnagyobb része továbbra is a nyílt munkapiactól elzárt, ún. védett szervezeti foglalkoztatásra jut, és alig néhány milliárdot fordít a költségvetés a nyílt munkapiaci elhelyezkedést segítő szolgáltatásokra. Sem a védett szervezetek dotációja, sem a bértámogatás nem függ attól, hogy a munkáltató hány dolgozóját tudta sikerrel rehabilitálni és elhelyezni a nyílt munkaerőpiacon.

Bár a szabályozási reform célja az integrált foglalkoztatás növelése volt, eddig nem készült olyan kutatás, ami az utóbbi évek változásainak hatását vizsgálta volna. Ennek a hiánynak a pótlásához kívánt hozzájárulni az OFA támogatásával végzett kutatás, amely a 2009-ben rehabilitációs célú támogatásban részesített szervezetek (védett szervezetek, más akkreditált munkáltatók és rehabilitációs szolgáltatók) rehabilitációs tevékenységének eredményességét és költséghatékonyságát mérte, 2010. július és 2011. január között gyűjtött szervezeti és egyéni szintű adatok alapján.

Az eredmények szerint a védett és akkreditált szervezetek többsége ugyan formálisan teljesíti a jogszabályi előírásokat de szegregált módon foglalkoztatja megváltozott munkaképességű dolgozóit és nem nyújt a nyílt munkapiaci elhelyezkedést közvetlenül segítő szolgáltatásokat. A rehabilitációs szolgáltatók lényegesen eredményesebbek: a hozzájuk kerülő ügyfelek 30-50-szer nagyobb eséllyel kerülnek állásba, mint a védett foglalkoztatók alkalmazottai. A legjobb szolgáltatók ügyfeleik 33-49 %-át a nyílt munkapiacon tudják elhelyezni.

A szolgáltatók esetében az egy sikeres elhelyezésre jutó átlagos állami támogatás évi 600 ezer forint, ha minden elhelyezkedést, és 1,3 millió forint, ha csak a nyílt munkapiaci elhelyezkedést tekintjük rehabilitációs teljesítménynek. Ez utóbbi nagyjából annyi, mint amit évente egy védett munkahely fenntartására fordít a költségvetés.

Egy védett munkahely folyamatos támogatásának átcsoportosítása a szolgáltatások felé évente legalább egy megváltozott munkaképességű ügyfél nyílt munkapiaci állásba kerülését tudná finanszírozni, ami lehetővé tenné a rehabilitációs kiadások csökkentését, vagy a támogatottak körének kibővítését. Óvatos feltevések mellett, ha minden új rehabilitációs járadékos (évi 12 ezer fő) számára biztosítjuk a szolgáltatásokat, ez évi 3,1 Md forintba kerülne, amit öt éven belül már teljes egészében fedezne a munkába állók bérének járulékbévétele. A foglalkoztatás az ötödik évre 6-9 ezer fővel növekedne.

A szabályozás utóbbi években történt módosításai nem hoztak érdemi elmozdulást az integrált foglalkoztatás felé. Ezért további átalakításokat javasolunk: a rehabilitációs támogatások kiszámíthatóságának növelését, a szolgáltatásokra fordított támogatás arányának jelentős emelését, és a nyílt munkapiacra helyezésre vonatkozó elvárások és a teljesítménnyel arányos finanszírozás bevezetését minden szervezet esetében, de a munkavállalók esélyeihez igazított mértékben.

A kutatási jelentés javított verziója letölthető: http://www.budapestinstitute.eu/uploads/rehab_jelentes_110410.pdf